

Marcin Wardach, Krzysztof Okarma
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny, Szczecin

70 LAT WYDZIAŁU ELEKTRYCZNEGO ZACHODNIOPOMORSKIEGO UNIWERSYTETU TECHNOLOGICZNEGO W SZCZECINIE

70 YEARS OF THE FACULTY OF ELECTRICAL ENGINEERING OF THE WEST POMERANIAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, SZCZECIN

Streszczenie: W publikacji przedstawiono genezę założenia oraz historię Wydziału Elektrycznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Wydział powołany został w 1946 r. jako jeden z trzech wydziałów Szkoły Inżynierskiej w Szczecinie. W roku 1955, w wyniku przekształcenia uczelni, stał się jednym z sześciu Wydziałów Politechniki Szczecińskiej. Od 1 stycznia 2009 r. Wydział Elektryczny należy do dziesięciu wydziałów Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, uczelni powstałej z połączenia Politechniki Szczecińskiej z Akademią Rolniczą w Szczecinie.

Abstract: The publication presents a genesis and a history of Faculty of Electrical Engineering of West Pomeranian University of Technology in Szczecin. Faculty was established in 1946. As one of three Faculties of Engineering School in Szczecin. In 1955, as a result of the school transformation, it became one of six Faculties of Technical University of Szczecin. Since 1st January 2009 Faculty of Electrical Engineering is one of ten faculties of West Pomeranian University of Technology, Szczecin. The university has been formed through the merger of Szczecin University of Technology and Agricultural University in Szczecin.

Słowa kluczowe: *Wydział Elektryczny, Szkoła Inżynierska, Politechnika Szczecińska, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie*

Keywords: *Faculty of Electrical Engineering, Engineering School, Szczecin University of Technology, West Pomeranian University of Technology, Szczecin*

1. Geneza powołania Wydziału

Środowisko naukowe szczecińskie powstawało i rozwijało się odmiennie aniżeli środowiska w innych regionach Ziemi Zachodnich. Niełatwo było nawiązać do tradycji szkolnictwa wyższego. Niepewność w zakresie przydzielenia Szczecina Polsce, trwająca prawie trzy miesiące, mocno komplikowała i ujemnie wpływała na tworzenie się środowiska naukowego. Z tego powodu kadra techniczno-naukowa przybyła tu później niż do innych ośrodków Ziemi Zachodnich. Wśród ludności osiedlającej się na Pomorzu, niewiele było osób z wykształceniem wyższym. Brak wykwalifikowanych kadr utrudniał i opóźniał uruchomienie gospodarki i zorganizowanie efektywnej administracji polskiej.

Trudne warunki bytowania powodowały, że fachowcy mogący osiedlić się na Ziemiach Zachodnich preferowali inne regiony. Społeczeństwo i władze szczecińskie zdawały sobie sprawę, że wobec dotkliwego braku kadr z wyższym wykształceniem należy jak najszybciej zacząć przygotowania zmierzające do utworzenia w tym mieście uczelni, które przede

wszystkim powinny kształcić bardzo potrzebnych specjalistów dla gospodarki [1, 5].

2. Wydział Elektryczny Szkoły Inżynierskiej w Szczecinie

W Szczecinie przed II wojną światową nie istniała żadna wyższa uczelnia typu akademickiego. Istniała natomiast przy obecnej ul. gen. Władysława Sikorskiego 37 Państwowa Zjednoczona Szkoła Techniczna Budowniczych Okrętów i Maszynistów Okrętowych (Vereingte Technische Staatslehranstalten für Schiffingenieure und Seemaschinisten zu Stettin) [2]. Powstanie Uczelni Wyższej w Szczecinie było wynikiem szczególnego zapotrzebowania społecznego i inicjatywy grupy ludzi, związanych z nauką i oświatą. Dzięki ich zaangażowaniu w 1946 r. opracowany zostaje „Memoriał w sprawie założenia Politechniki w Szczecinie”, powołano również „Komitet Organizacyjny”, w którym aktywną rolę odegrał m.in. mgr inż. Witold Gładysz. Komitet postawił sobie za zadanie możliwie jak najszybsze zorganizowanie politechniki w Szczecinie.

Fot. 1. Zdjęcie gmachu przy ul. Sikorskiego 37 sprzed II wojny światowej

Fot. 2. Zdjęcie gmachu przy ul. Sikorskiego z 1957 r.

Fot. 3. Gmach przy ul. Sikorskiego 37 obecnie

Fot. 4. Budynek przy ul. 26. Kwietnia 10 obecnie

Wydział Elektryczny powstał na mocy aktu urzędowego Ministra Oświaty z dnia 20 stycznia 1947 r., powołującego formalnie Uczelnię

z dniem 1 grudnia 1946 r. Wówczas Szkołę tworzyły trzy wydziały: Elektryczny, Mechaniczny i Inżynierii Lądowej, a jej dyrektorem zostaje mianowany mgr inż. Ryszard Bagiński. Niedługo później rozpoczęły swoją działalność kolejne Wydziały: Chemiczny i Architektury.

Pierwszym dziekanem nowoutworzonego Wydziału Elektrycznego zostaje z-ca profesora mgr inż. Witold Gładysz. Działalność dydaktyczną rozpoczęto 18.02.1947 r. Pierwszy wykład inauguracyjny na Wydziale Elektrycznym w dniu 18.02.1947 r. wygłosił z-ca profesora mgr inż. Zygmunt Paryski. Na początku realizowano trzyletnie studia inżynierskie na kierunku „prądów silnych” (energetyki) w specjalnościach: elektrownie, sieci elektryczne, napęd elektryczny, maszyny elektryczne oraz kierunku „prądów słabych” (telekomunikacji) o specjalnościach: radiotechnika nadawcza, radiotechnika odbiorcza, techniki łączności oraz techniki przenoszenia przewodowego.

Powstanie, formowanie i rozwój Wydziału mocno powiązany był z organizowaniem się środowiska elektryków w Oddziale Szczecińskim Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Dowodem na to jest fakt, że działalność trzech pierwszych prezesów OS SEP, tj. Jana Słomińskiego, Zygmunta Paryskiego oraz Witolda Gładysza bardzo pozytywnie zapisała się na kartach historii Wydziału [3, 4].

Po okresie dynamicznego rozwoju nacechowanego pionierskim entuzjazmem tworzenia Wydziału i Uczelni, w roku 1952 centralne władze, zarządzeniem Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 31.12.1952 r. ustaliły strukturę organizacyjną wydziału, obejmującą 4 katedry oraz podjęły decyzję o likwidacji na Wydziale Elektrycznym kierunku telekomunikacyjnego i ograniczeniu liczby specjalności na kierunku energetycznym. Spowodowało to odejście z Wydziału uznanych już specjalistów.

3. Wydział Elektryczny Politechniki Szczecińskiej

Rada Ministrów z dniem 1 września 1955 r. podniosła Szkołę Inżynierską do rangi Politechniki Szczecińskiej.

Poczet Dziekanów WE ZUT

mgr inż.
Witold Gładysz
15.03.1947 – 31.12.1950

doc. mgr inż.
Józef Rabej
1.01.1951 – 30.11.1951

mgr inż.
Edward Wysocki
1.12.1951 – 30.09.1954

z-ca prof. mgr inż.
Jan Stomiński
1.10.1954 – 31.05.1958

doc. mgr inż.
Bogusław Tittenbrun
1.06.1958 – 31.08.1962

doc. mgr inż.
Józef Rabej
1.09.1962 – 31.08.1969

doc. dr inż.
Stefan Szczerba
1.09.1969 – 20.01.1973

doc. dr inż.
Dżemal Woronowicz
1.02.1973 – 27.02.1974

prof. dr hab. inż.
Adam Żuchowski
1.05.1974 – 20.12.1977

prof. dr hab. inż.
Stanisław Skoczowski
20.12.1977 – 30.09.1984

prof. dr hab. inż.
Jan Purczyński
1.10.1984 – 30.11.1990

doc. dr inż.
Wiktor Zajac
1.12.1990 – 31.08.1996

dr hab. inż.
Stanisław Bańka, prof. PS
1.09.1996 – 31.08.2002

prof. dr hab. inż.
Andrzej Brykański
1.09.2002 – 31.08.2008

prof. dr hab. inż.
Stefan Domek
1.09.2008 – 31.08.2016

dr hab. inż.
Krzysztof Okarma, prof. ZUT
od 1.10.2016

Niestety 15 lat później, w ramach reorganizacji uczelni zarządzeniem Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23.05.1970 r. z powodu wciąż trwającego kryzysu kadrowego

przekształcono z dniem 1.09.1970 r. Wydział Elektryczny w Instytut Elektrotechniki na prawach wydziału. W krótkim czasie włożono jednak ogromny wysiłek, przezwyciężono drama-

tyczną sytuację i wzmocniono się kadrowo. Również dzięki temu zarządzeniem Przewodniczącego Komitetu Nauki i Techniki z dnia 26.12.1971 r. Instytut Elektrotechniki uzyskał prawo przeprowadzenia przewodów doktorskich i nadawania stopnia doktora nauk technicznych. Dwa lata później na mocy zarządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 23.01.1973 r. został utworzony Instytut Automatyki. Tym samym reaktywowany został Wydział Elektryczny z dwoma instytutami. Trzeci na Wydziale Elektrycznym, Instytut Elektroniki i Informatyki powołano 1.09.1982 r. a kolejną samodzielną jednostkę – Katedrę Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki – utworzono 12.11.1990 r. Z dniem 1.01.2000 r. z Instytutu Elektroniki, Telekomunikacji i Informatyki wydzielona została, na bazie ówczesnego Zakładu Teorii Sygnałów, kolejna samodzielną jednostka – Katedra Przetwarzania Sygnałów i Inżynierii Multimedialnej. W czerwcu 2002 roku Wydział uzyskał pełne prawa akademickie tj. uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie elektrotechnika. Rozwój kadrowy oraz naukowy spowodował, że od roku 2004 Wydział posiada również uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk technicznych w dyscyplinie automatyka i robotyka.

4. Wydział Elektryczny Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie

Na mocy Ustawy z dnia 5 września 2008 r. o utworzeniu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, Wydział Elektryczny stał się jednym z dziesięciu wydziałów ZUT. Uczelnia ta powstała z połączenia Politechniki Szczecińskiej i Akademii Rolniczej w Szczecinie rozpoczynając swoją działalność z dniem 1 stycznia 2009 r. Pierwszym rektorem Uniwersytetu został profesor Włodzimierz Kiernożycki, do tej pory pełniący tę funkcję w Politechnice Szczecińskiej.

Aktywna działalność naukowa pracowników spowodowała, że od 25 stycznia 2010 r. Wydział Elektryczny ZUT posiada również uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie automatyka i robotyka.

Warto zauważyć, iż pracownicy Wydziału coraz aktywniej korzystają z tychże uprawnień. Do chwili obecnej Rada Wydziału Elektrycznego nadała stopień doktora nauk technicznych ponad 160 osobom. W ciągu ostatnich pięciu

lat, już w ramach nowej uczelni, 10 pracowników Wydziału uzyskało stopień doktora habilitowanego (w tym 3 osoby w wyniku przewodów habilitacyjnych zakończonych kolokwium habilitacyjnym oraz 7 zgodnie z nową procedurą postępowania habilitacyjnego). Rozwój kadry pod względem uzyskiwanych habilitacji można uznać za równomierny, gdyż obie dyscypliny naukowe reprezentowane były przez pięciu pracowników. Ponadto jeden z pracowników Wydziału uzyskał we wrześniu 2015 r. stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu – postępowanie to było prowadzone na Wydziale Zarządzania Politechniki Częstochowskiej.

W tym samym okresie kilkoro pracowników Wydziału uzyskało również tytuł profesora nauk technicznych.

Z dniem 31 stycznia 2010 r. zmieniła się również struktura organizacyjna Wydziału. Zlikwidowano instytuty: Automatyki Przemysłowej, Elektroniki i Telekomunikacji oraz Elektrotechniki i utworzono strukturę katedralną składającą się z 8 katedr:

- Automatyki Przemysłowej i Robotyki,
- Elektroenergetyki i Napędów Elektrycznych,
- Elektrotechniki Teoretycznej i Informatyki,
- Elektrotechnologii i Diagnostyki,
- Inżynierii Systemów, Sygnałów i Elektroniki,
- Przetwarzania Sygnałów i Inżynierii Multimedialnej,
- Sterowania i Pomiarów,
- Telekomunikacji i Fotoniki.

Najmłodszą jednostką na Wydziale jest Katedra Zastosowań Informatyki powstała z dniem 1.11.2012 r.

Aktualnie Wydział Elektryczny zatrudnia ponad 80 nauczycieli akademickich, w tym 11 z tytułem profesora i 14 ze stopniem doktora habilitowanego. Jako jeden z czterech spośród 10 wydziałów ZUT posiada kategorię „A” w ocenie Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych. Do priorytetowych kierunków działalności naukowej zgodnych ze Strategią rozwoju Wydziału Elektrycznego ZUT w Szczecinie do roku 2020 należą:

- badania nieniszczące z wykorzystaniem metod elektromagnetycznych,
- innowacyjne technologie przetwarzania, przesyłania i użytkowania energii,
- inżynieria i diagnostyka wysokonapięciowa,
- modelowanie i zarządzanie systemami technicznymi i biologicznymi,

- systemy diagnostyki i sterowania w czasie rzeczywistym,
- fotonika oraz optoelektronika w technice, biomedycynie i telekomunikacji,
- eksploracja, przetwarzanie i transmisja sygnałów oraz danych,
- przetwarzanie i analiza obrazów w technice i biomedycynie.

5. Działalność dydaktyczna Wydziału

Obecnie Wydział Elektryczny prowadzi studia trzystopniowe na kierunkach: *automatyka i robotyka* oraz *elektrotechnika*, dwustopniowe na kierunku *teleinformatyka* oraz studia I stopnia na kierunku *elektronika i telekomunikacja*. Do roku 2014 na tym kierunku prowadzone były także studia II stopnia. Kierunek *elektrotechnika* jest prowadzony od początku istnienia Wydziału. Kierunek *elektronika* (później *elektronika i telekomunikacja*) został uruchomiony w roku 1984, natomiast studia na kierunku *automatyka i robotyka* są prowadzone od roku 1994. Najmłodszy kierunek – *teleinformatyka* – prowadzony jest od roku 2011; aktualnie także jako studia II stopnia, których pierwsi absolwenci opuszczą mury Wydziału już w roku 2017. Przez kilkanaście lat, począwszy od roku 1995, przy udziale pracowników Instytutu Fizyki, prowadzone były również studia I stopnia na kierunku *fizyka techniczna*. Na posiedzeniu w dniu 19 listopada 2009 r. Rada Wydziału Elektrycznego ZUT w Szczecinie powołała Radę Przemysłowo-Programową Wydziału Elektrycznego i zatwierdziła jej statut. W jej skład, jako pierwszego tego typu organu kolegialnego na uczelni i w regionie, weszli przedstawiciele wiodących firm i przedsiębiorstw regionu z sektorów przemysłowych związanych z obszarami automatyki, elektroniki, elektrotechniki, informatyki i telekomunikacji, a także przedstawiciele Wydziału. Warto podkreślić również, że działalność Rady przyczyniła się do rozwoju i udoskonalenia oferty dydaktycznej Wydziału m.in. o nowy ww. kierunek studiów – *teleinformatykę*, powołany jako trzeci w kraju po Politechnice Wrocławskiej oraz UTP w Bydgoszczy. Aktualnie kierunek ten zyskuje popularność także na innych uczelniach technicznych m.in. AGH Krakowie, Politechnice Śląskiej w Gliwicach, czy też Politechnice Poznańskiej. W roku 2013 Wydział uzyskał pozytywną ocenę instytucjonalną Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) uzyskując wyróżnienie w dwóch kategoriach (strategia rozwoju oraz

zasoby materialne, finansowe i kadrowe). Do chwili obecnej Wydział wypromował około 8000 inżynierów i magistrów inżynierów.

6. Podsumowanie

Dynamiczny rozwój nowoczesnych technologii związanych z szeroko pojętą elektryką obejmującą zagadnienia elektrotechniki, automatyki, robotyki, elektroniki, telekomunikacji i informatyki stosowanej, stawia przed Wydziałem Elektrycznym wciąż nowe wyzwania. Dotyczą one zarówno rozwoju naukowego kadry, jak też ciągłego dostosowywania oferty dydaktycznej do zmieniającego się otoczenia.

Dzięki aktywności i dużemu zaangażowaniu pracowników, nie tylko naukowych, ale także administracyjnych i technicznych, sprośnię tym wyzwaniom jest jak najbardziej możliwe, co dobrze rokuje przyszłości Wydziału. Pomimo pogłębiającego się niżu demograficznego, dobre perspektywy zatrudnienia absolwentów oraz dość liczne grono stosunkowo młodej kadry naukowej, także wśród pracowników „samodzielnich”, pozwala z dość sporym optymizmem spoglądać na perspektywy rozwoju Wydziału Elektrycznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie.

7. Literatura

- [1]. Turek-Kwiatkowska L., Szymczak P., *50 lat rozwoju elektryki na Pomorzu zachodnim (1946-1996)*, materiały Drugiej Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej UEES, vol. 1., s. 117-128, Szczecin 1996.
- [2]. *50 (1947-1997) lat Wydziału Elektrycznego Politechniki Szczecińskiej*, praca zbiorowa pod red. S. Kubisy i S. Moskowicza, Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Szczecińskiej, Szczecin 1997.
- [3]. *Elektryka na Pomorzu Zachodnim*, praca zbiorowa pod red. L. Turek-Kwiatkowskiej, Wydawnictwo PPH ZAPOL, Szczecin 2006.
- [4]. *70-lecie Oddziału Szczecińskiego SEP*, M. Wardach, ISBN 978-83-945168-0-2, Szczecin 2016.
- [5]. *40 lat Wydziału Elektrycznego Politechniki Szczecińskiej*, W. Jasieniecki, J. Krygier, R. Nowakowski, B. Wołczak, ZPPS ZAPOL, Szczecin 1987.

Autorzy

dr inż. Marcin Wardach, marwar@zut.edu.pl
 dr hab. inż. Krzysztof Okarma, prof. nadzw.
 ZUT
 okarma@zut.edu.pl;
 Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie – Wydział Elektryczny, ul. Władysława Sikorskiego 37 70-313 Szczecin